

Прынцыпы навакольнага асяроддзя

- Кожны біялагічны від мае ў прыродзе пэўную ролю (**прынцып экалагічнай нішы**).
- Памер, хуткасць росту, узроставая структура і размеркаванне папуляцыі віду ў прасторы знаходзіцца пад кантролем яго ўзаемадзеяння з іншымі відамі і з нежывымі фактарамі навакольнага асяроддзя (**прынцып дынамікі папуляцыі**).
- Сістэмы жыццезабеспячэння нашай планеты могуць вытрымаць вялікае напружанне і нават злоўжыванні, але ёсць межы таго, колькі гэта можа працягвацца (**прынцып межай**).
- Атмасфера, гідрасфера, літасфера (верхняя кара і мантыя) і формы жыцця на Зямлі пастаянна змяняюцца ў адказ на змены ў атрыманай сонечнай энергіі, пульсуючых выкідаў з нетраў Зямлі, рухаў зямной кары, іншых прыродных змяненняў і змяненняў, якія выклікаюцца дзейнасцю чалавека і іншых жывых арганізмаў (**прынцып адаптыўнасці**).
- Наше жыццё, якасць жыцця і эканоміка цалкам залежаць ад Сонца і Зямлі; наша планета можа абысціся без нас, але мы не можам абысціся без яе (**прынцып капіталу Зямлі**).
- Зямля не належыць нам, гэта мы належым Зямлі (**прынцып пакоры**).
- Мы павінны паспрабаваць зразумець прыродныя заканамернасці і устойліва суіснаваць з астатняй прыродай для падтрымання экалагічнай цэласнасці, біялагічнай разнастайнасці і адаптыўнасці сістэмы жыццезабеспячэння Зямлі для нас і іншых відаў (**прынцып устойлівасці**).
- Калі мы змяняем прыроду для задавальнення нашых патрэбаў або жаданняў, мы павінны для гэтага абраць метады, які мінімізуе магчымую шкоду для нас і іншых жывых істот (**прынцып мінімізацыі шкоды**).
- Кожны від мае права на жыццё, ці, па меншай меры, на барацьбу за сваё існаванне, проста таму, што ён ужо існуе (**прынцып права відаў на існаванне**).
- лепшы спосаб абароны відаў і асобных арганізмаў заключаецца ў захаванні прыродных экасістэм, у якіх яны жывуць (**прынцып захавання экасістэм**).
- Мы не павінны прычыняць залішнія пакуты або болю любым жывёлам, якіх вырошчваем для харчавання, на якіх палюем або здабываем іншым спосабам, выкарыстоўваем у навуковых або іншых мэтах (**прынцып гуманнага абыходжання з жывёламі**).
- Мы можам многае даведацца пра тое, як «працуе» прырода, але прырода да такой ступені неверагодна складаная і дынамічная, што такія веды заўсёды будуць абмежаваныя (**прынцып складанасці**).
- У прыродзе мы ніколі не можам рабіць нешта адно, – тое, што мы робім, стварае эфекты, якія часта непрадказальныя (**першы закон экалогіі чалавека**).
- Большасць рэсурсаў абмежаваныя і не павінны быць выдаткаваныя марна; яны не заўсёды даступныя ў большай колькасці, і яны існуюць не толькі для нас (**прынцып захавання рэсурсаў**).

- Неаднаўляльныя рэсурсы павінны выкарыстоўвацца не хутчэй, чым яны папаўняюцца за кошт натуральных працэсаў (**прынцып ўстойлівага выкарыстання**).
- Неаднаўляльныя рэсурсы павінны быць выкарыстаны не хутчэй, чым аднаўляльныя заменнікі могуць быць распрацаваныя або знойдзеныя (**прынцып замяшчэння неаднаўляльных рэсурсаў**).
- Рынкавая цана прадукту павінна ўключаць ўсе меркаваныя сапраўдным і будучым выдаткі, звязаныя з забруджваннем, дэградацыяй навакольнага асяроддзя або іншых шкодных эфектаў, звязаных са стварэннем прадукту, якія перадаюцца грамадству, навакольнаму асяроддзю і будучым пакаленням (**прынцып поўнай акупнасці выдаткаў**).
- Гісторыя паказвае, што найбольш важныя змены былі выкліканыя дзеяннямі людзей і адбываліся па ініцыятыве знізу ўверх, а не зверху ўніз (**прынцып індывідуальнай адказнасці**).
- Мы павінны думаць глабальна і дзейнічаць лакальна (**прынцып змяненняў**).